

Undersøkelse av sjøulykker – Læring eller lærepenge?

ESRA – seminar 9.6.2009

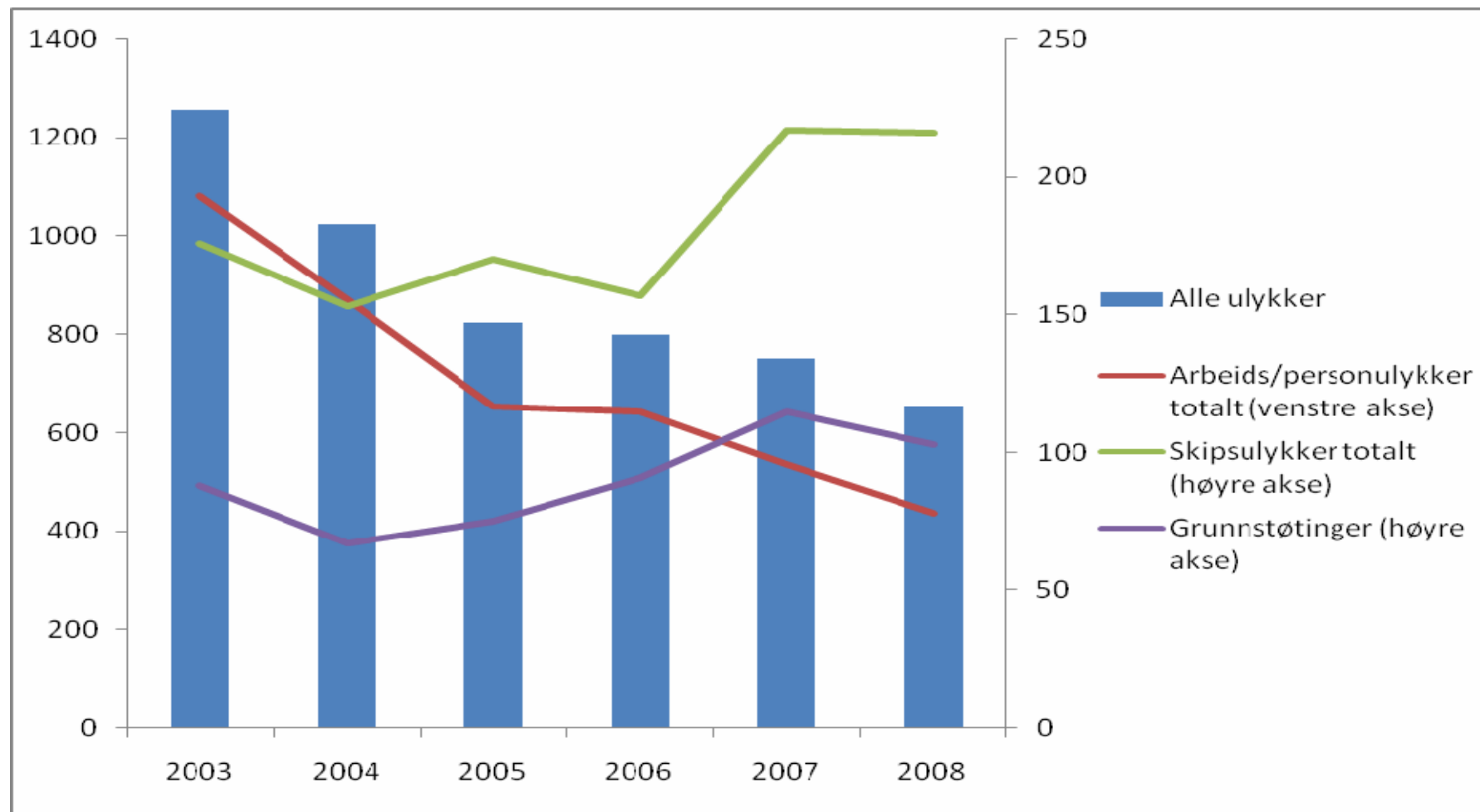
William J. Bertheussen
Sjøkaptein, LL.M, M.Sc. – Avdelingsdirektør havarikommisjonen

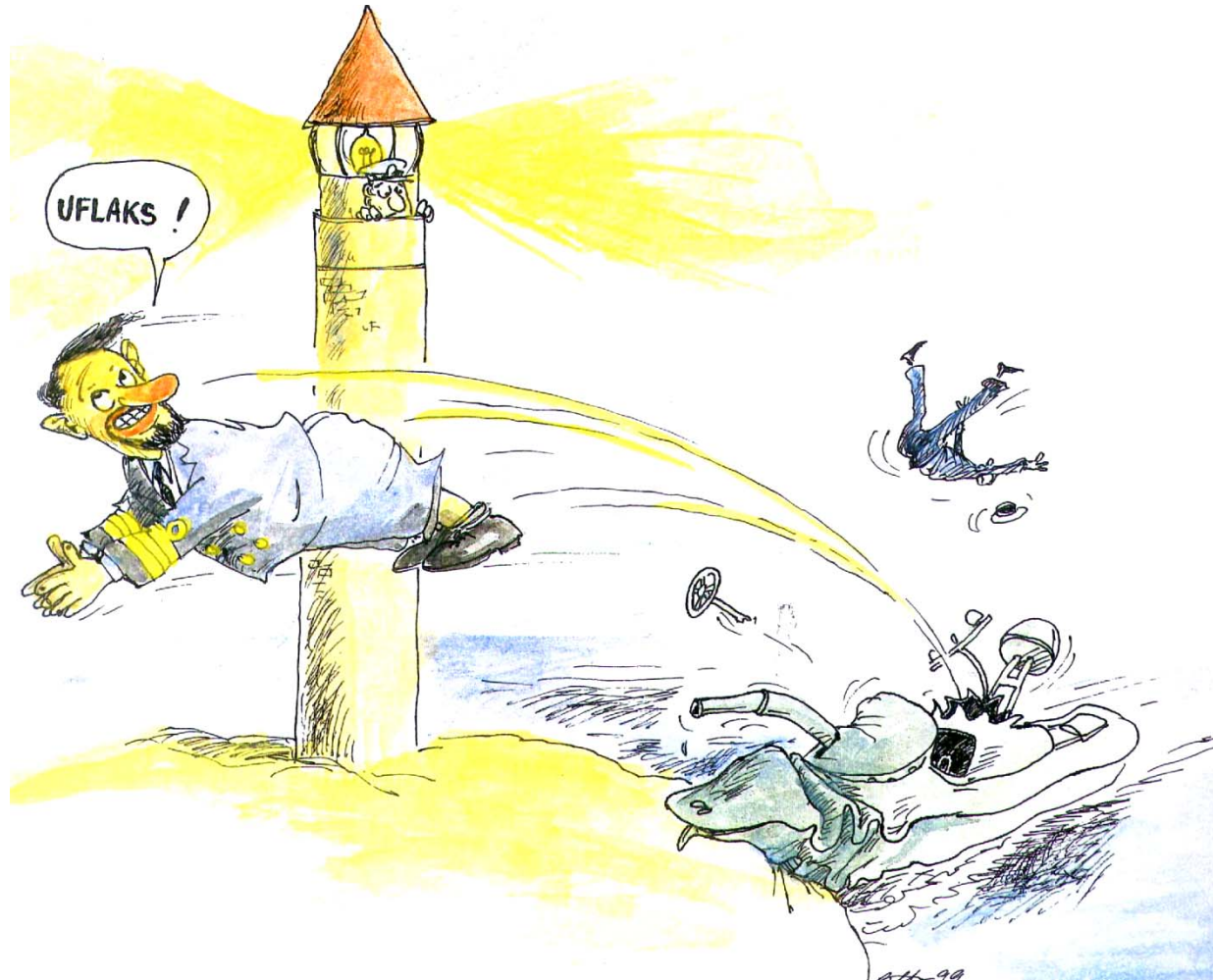
Undersøkelser av sjøulykker

- Bakteppe og ulike ulykkesforklaringer på sjøulykker og hvordan dette påvirker gransking
- Systemiske endringer i granskingsregimet for å utnytte resultatene til oppnå bedre sikkerhet
 - Den gamle ordningen med etterforskning og sjøforklaringer av sjøulykker
 - Den nye ordningen med gransking av sjøulykker
- Havarikommisjonens sikkerhetsundersøkelse og viktige forutsetninger for organisatorisk læring
 - SHT skal ikke fordele strafferettslig ansvar eller sivilrettslig skyld
 - Rettigheter til de saken angår

Bakteppe: Sjøulykker og arbeidsulykker

Sjøulykker og ulike årsaksforklaringer

Årsaksforklaringer forts. En enkel (t) årsak - lærepenge?

POLITIET: ÅRSAKEN TIL ULYKKEN: SKIFTET KURS FOR SENT: Eøs og overstyrmann er mistenkt etter at skipet Crete Cement skiftet kurs for sent og grunnstøtte utenfor øya Aspond i Oslofjorden. Foto: Scanpix

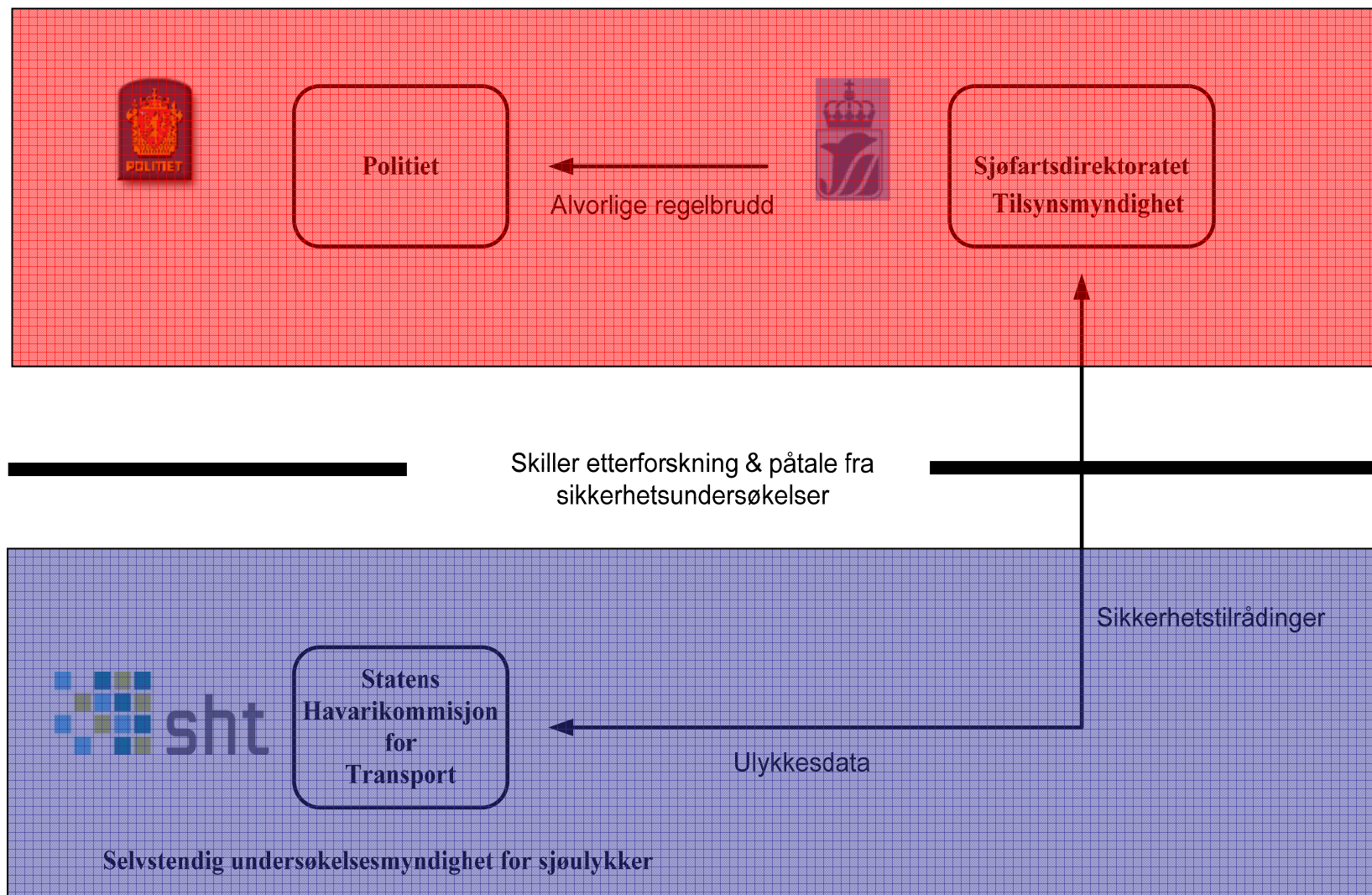
Den gamle systemet med undersøkelser av sjøulykker – Lærepenge?

Årsaksforklaringer forts. - Eller flere sikkerhetsproblemer - læring?

Den nye ordningen for undersøkelser av sjøulykker – systemiske endringer

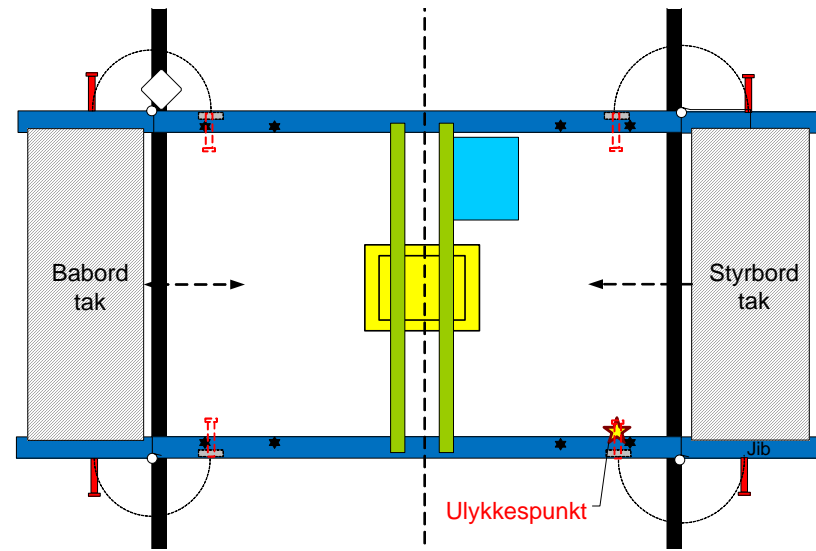
Havarikommisjonens sikkerhetsundersøkelse og viktige forutsetninger for organisatorisk læring

- Havarikommisjonen skal klarlegge hendelsesforløp og årsaksfaktorer, utrede forhold av betydning for å forebygge sjøulykker og bedre sjøsikkerheten og avgi og offentliggjøre en rapport med sine eventuelle tilrådinger når undersøkelsen er avsluttet.
- Havarikommisjonen skal ikke vurdere sivilrettslig eller strafferettslig skyld eller ansvar.

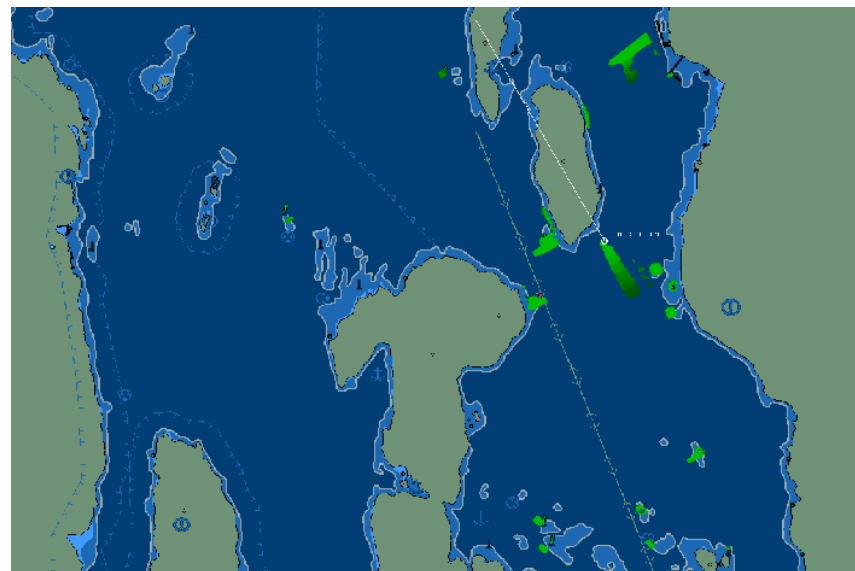
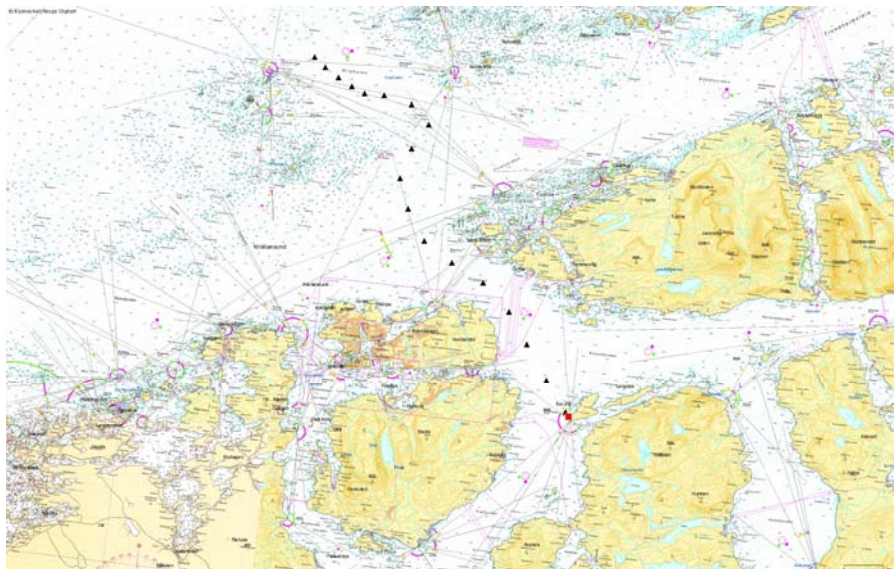

Havarikommisjonens sikkerhetsundersøkelse og viktige forutsetninger for organisatorisk læring forts.

- Det skal gies adgang til å fremkomme med opplysninger og synspunkter om sjøulykken og dens årsaksfaktorer.
Når SHT beslutter å iverksette undersøkelser, skal den så vidt mulig underrette skipets eier, kaptein og sjømannsforening om undersøkelsen og i den utstrekning dette kan skje uten hindre på forende søkelsen. Praktisk å innby til slik etterretning og på denne måten en felles orientering.
skal opplyse om rettigheter.
- Rett til å gjøre seg kjent med dokumentene, i den utstrekning dette kan skje uten hinder for undersøkelsen og uten at dette går utover de begrensninger som følger av taushetsplikten.
- Rett til å få utkast til rapport tilsendt

Eksempler på analyser vi i dag arbeider med → Mulige sikkerhetsproblemer

- **Lostjenesten**
 - søvn og hvile, nattarbeid og uregelmessig arbeidstid
 - forberedelse av losoppdrag
- **Navigasjon**
 - kartrettelser i elektroniske kartsystemer
 - forberedelse til navigasjon
- **BRM**
 - samarbeid mellom mannskap og los
 - oppgaver utenom navigasjon
- **Design**
 - Omfang av følgeskader etter grunnstøting
 - Endring i design og hvilke konsekvenser i risiko dette har for operasjon av skipet
- **Sikkerhetsstyring**
- **Kompetanse og trening**
- **Regler og regelforståelse**
- **Rednings-/ bergings-/ oljevernaksjon**

”Sikkerhetsundersøkelse - med henblikk på å hindre lignende sjøulykker i fremtiden”

- Organisatorisk læring
 - Når rederiet endrer sine handlingsteorier og blir i stand til å utføre arbeidsoppgaver og håndtere utfordringer på en ny og bedre måte.
 - Rederiet må gjøre kunnskapen blir mer uavhengig av enkeltindividet
 - Organisering
 - Prosedyrer og arbeidsbeskrivelser
- Sikkerhetsundersøkelse :
 - ressurskrevende
 - betinger en systematisk tilnærming til undersøkelsen e.g. Menneske – Teknologi - Organisasjon
 - kan resultere i sentrale, men kanskje upopulære, problemstillinger
 - utgangspunkt for ‘varig’ organisatorisk læring er en erkjennelse av problemstillingen blant de den angår

Takk for oppmerksomheten